

Programové prehlásenie kandidáta na funkciu dekana Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave pre obdobie rokov 2027 – 2031

Peter Fedor

V súlade s relevantnými právnymi normami (osobitne Zásady volieb dekana Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, 2026) podávam v súvislosti s aktuálne vypísanými voľbami dekana PriF UK v roku 2026 toto programové prehlásenie kandidáta. Špecifikom samotného dokumentu je aj fakt, že funkciu dekana fakulty vykonávam od roku 2019, teda akékoľvek moje vízie vychádzajú z realistického a objektívneho hodnotenia stavu našej inštitúcie, dosiahnutých výsledkov a na ne naväzujúcich výziev. Skromným odpočtom práce si dovoľím demonštrovať aj schopnosť reálneho napĺňania stanovených cieľov. Ponúkam skúsenosti, ktoré viedli k nebývalej historickej modernizácii fakulty, ale rovnako výraznému progresu v metrikách vysokoškolského vzdelávania, internacionalizácie, vedecko-výskumných výstupov a projektovej (osobitne zahraničnej) dotácie s reflexiou v nadpriemernej finančnej kondícii v súčasnosti ale i v čase celkového poklesu financovania vysokoškolského vzdelávania.

Nulla sub coelo via est efficacior ad corrigendas hominum corruptelas, quam recta juventutis educatio (Niet pod nebom účinnejšej cesty na nápravu ľudstva než správna výchova mládeže)

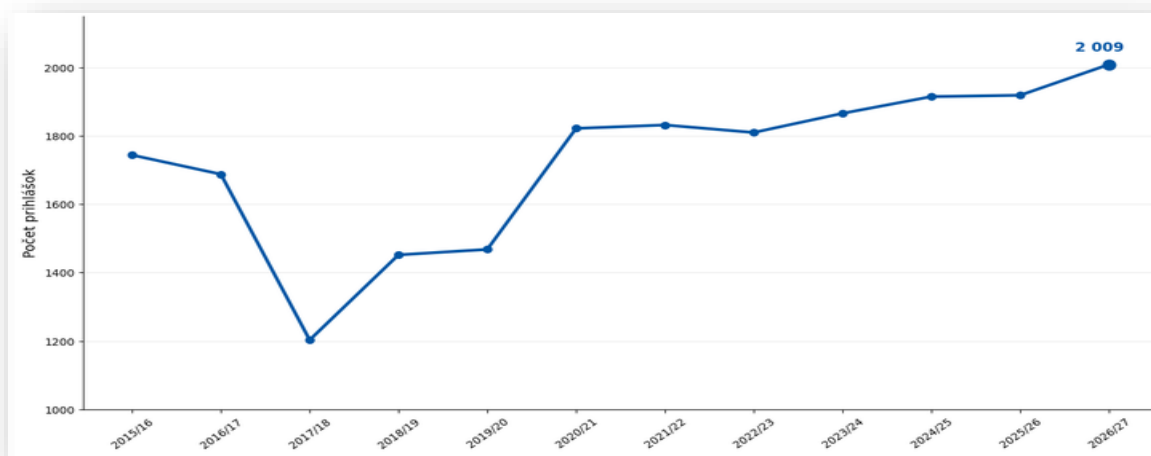

Ako prestížna vysoká škola, aj v duchu hore uvedenej parafrázy Komenského Didactica Magna, vyznávame synergickú interakciu medzi špičkovou vedou a excelentným vzdelávaním. O pozitívnom trende nárastu záujmu o štúdium prírodných vied na našej fakulte za posledných 8 rokov niet pochyb aj vďaka početným systémovým opatreniam v podpore kvality vzdelávania ale rovnako i intenzívnej propagácii prírodných vied. V tomto roku sa iste aj vďaka výraznej renovácii a modernizácii vzdelávacieho prostredia konečne dostala úroveň počtu prihlášok na bakalárske štúdium (vyše 2000) na pomerne uspokojujúci stav (zhruba 67 % nárast v priebehu posledných rokov). Výrazný nárast možno sledovať aj v miere internacionalizácie prvých dvoch stupňoch vzdelávania, kedy len od roku 2022 pozorujeme zdvojnásobenie podielu zapísaných zahraničných študentov a markantné niekoľkonásobné navýšenie záujmu o štúdium našich anglických študijných programov (Environmental Studies 27 prihlášok v roku 2024 a 126 v roku 2026, Biological Chemistry 42 prihlášok v roku 2024 a 134 v roku 2026).

Na kvalitné vzdelávacie zázemie fakulty poukazuje aj „permanentný“ systém jeho hodnotenia, aj v rámci komplexnej akreditácie študijných programov, osobitne *Hodnotiaca správa pracovnej skupiny Výkonnej rady Slovenskej akreditačnej agentúry pre vysoké školstvo k žiadosti o posúdenie vnútorného systému*

zabezpečovania kvality vysokoškolského vzdelávania. Fakulta veľmi pružne reagovala aj na implementáciu ex offo vzdelávacích merateľných ukazovateľov výkonnostných zmlúv, okrem iného aj promptným etablovaním bakalárskeho profesijného programu *Medicínska biológia*, alebo magisterského programu *Chemistry* v anglickom jazyku. Osobitne doktorandské štúdium musí ostať výstavnou skriňou vzdelávania každej prestížnej fakulty, pričom práve u nás dosahuje jeho miera internacionalizácie skoro 30 %.

Vývoj počtu prihlášok na bakalárske štúdium na PriF UK za posledné roky (podľa výročných správ PriF UK po korekcii)

Záujem o štúdium prírodných vied si však fakulta musí naozaj permanentne strážiť aj prostredníctvom neustálej propagácie, napr. v minulom roku participujúc na 60 akciách, vrátane 15 veľtrhov s distribúciou cca 3000 fakultných brožúr. Náš minuloročný DOD navštívilo rekordných 550 návštevníkov, fakulta zaznamenala za minulý rok vyše milióna zhliadnutí na FB a na INSTA bolo publikovaných 1800 príspevkov, teda 3xviac ako v roku 2024.

Napriek veľmi pozitívnym trendom v oblasti prírodovedného štúdia je nutné v najbližších rokoch, aj v súvislosti s novými merateľnými ukazovateľmi výkonnostných zmlúv (vrátane aktuálne navrhovaných), systémom vnútornej kvality ako aj Dlhodobým zámerom rozvoja PriF UK venovať osobitnú pozornosť v nasledujúcich bodoch:

- systematické zapojenie študentov do tvorivej činnosti, pričom osobitný dôraz bude kladený na participáciu na riešených vedeckých projektoch, publikačné výstupy, aktívnu prezentáciu na vedeckých podujatiach (vrátane ŠVK) aj prostredníctvom už zavedenej podpory „vedeckej pomocnej sily“,
- dôraz na úspešné ukončenie štúdia v jeho štandardnej dĺžke (success rate),
- zvýšenie komunikácie s externými inštitúciami (predmetová skladba ako aj dialóg s fakultou) v záujme uplatnenia absolventov (s osobitným zreteľom na profesijné bakalárske programy),
- príprava stratégie pri realizácii záverečnej stáže ako alternatívy úspešného ukončenia štúdia,
- podpora celoživotného vzdelávania (vrátane problematiky mikroosvedčení),
- obohatenie profesorského zboru fakulty o významné zahraničné osobnosti vedy a vysokoškolského vzdelávania.

Permanentne aktuálnymi ostávajú v súvislosti so štúdiom nasledujúce momenty:

- *naďalej podporovať zmysluplnú internacionalizáciu, osobitne talentovanej študentskej obce, pričom osobitne na nižších stupňoch štúdia je zjavný potenciál v kohorte ukrajinských študentov s najmenej komplikovaným vstupom do nového jazykového prostredia,*
- *intenzívna komunikácia výhrad a pripomienok študentskej obce v rámci ankety spokojnosti a dôrazné vyvodenie dôsledkov pri ich riešení, pričom moje dvere ostávajú vždy otvorené pre riešenie akýchkoľvek tém, otázok a problémov našich študentov (vrátane ich zástupcov v AS PriF UK),*
- *V rámci potenciálu koncepcie akreditačne podchyteného vnútorného systému kvality a s ním spojenou vyššou elasticitou pri úprave existujúcich a etablovaní nových študijných programov pružne reagovať na aktuálne výzvy trendov a priorít v portfóliu možností štúdia, vrátane užšej spolupráce s príbuznými fakultami (príprava magisterského stupňa bioinformatiky), kompletizácie ponuky anglických študijných programov (osobitne na poli magisterského štúdia),*
- *zvyšovať podporu študentských mobilit, osobitne participácie na prestížnych vedeckých sympóziách aj v intenciách nedávno schváleného dodatku Štipendijného poriadku o finančnej podpore aktívnej účasti študentov na medzinárodných konferenciách,*
- *pri propagácii štúdia prírodných vied klásť mimoriadny dôraz na najmodernejšie trendy oslovenia mladej generácie, vrátane selekcie preferovaných sociálnych sietí a prostriedkov virtuálnej reality, prostredníctvom ktorých možno optimálne osloviť aj zahraničných záujemcov,*
- *intenzívne premostenie úspešných a talentovaných absolventov fakulty v rámci ALUMNI aktivít a využitie relevantných možností pri zvyšovaní kvality vzdelávania ako aj uplatnenia v praxi.*

Fundamenta ex ipsissima rerum natura eruuntur (Základy sa odvodzujú zo samotnej podstaty prírody)

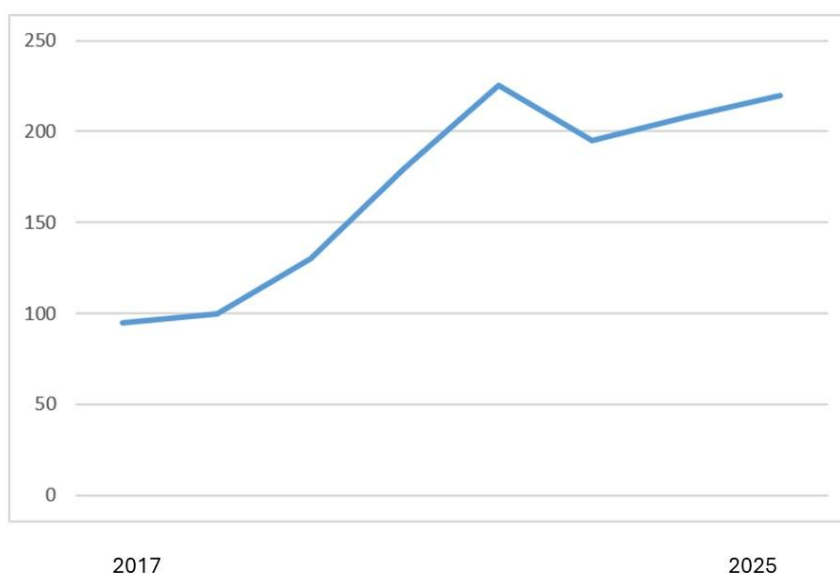

Odvolávajúc sa na Komenského Didactica Magna, pedagogicky špičková fakulta býva paralelne excelentnou aj v oblasti vedy a výskumu a tak je tomu i v našom prípade, v prípade inštitúcie s rekordným počtom špičkových vedeckých kolektívov, ktoré sú nesporne jej pýchou. Veľmi ma teší, že finančne bonitné Q1 a Q2 články tvoria okolo trištvrtu z celkového počtu 526 minuloročných impaktovaných publikácií a to naozaj naprieč celou fakultou. Pravda, scientometrické zázemie sa vo významnej miere odvíja aj od projektových aktivít jednotlivých výskumných tímov a je naozaj príjemné počúvať, že fakulta získala napríklad v roku 2025 grantovú podporu vo výške vyše okolo 8 miliónov EUR, prirodzene so zaujímavým zastúpením APVV (96 projektov: 2,3 miliónov EUR), ale najmä medzinárodných projektov v celkovej výške 5,4 miliónov EUR (4 LIFE projekty, 8 COST projektov, 1 ERC Starting v rámci Horizont Europa, 6 projektov H2020, projekt FAO a mnohé ďalšie). Prirodzene, stále medzi projektami dominuje aj lukratívna Digitálna transformácia vzdelávania a školy (DiTEdu) s vyše 4,5 miliónovým rozpočtom. Obrovskú radosť mám najmä z desiatok už reálne riešených projektov z Plánu obnovy a odolnosti v celkovej výške presahujúcej 13 miliónov EUR (vrátane veľkého 3 miliónového projektu pre excelentných pracovníkov, vyše 2 miliónového projektu v rámci Seal of excellence, matching grantov, prekleňovacích ERC grantov, 7 kapitálových boosterov, či 24 štipendií pre excelentných pracovníkov v celkovej výške vyše 3 miliónov EUR). A s jedlom rastie chuť, čo možno ľahko zbadať na nemalom počte veľkých projektov, ktoré minulý rok naši kolegovia podávali. Pravda,

takýto progres vo vedecko-výskumnej (i projektovej) činnosti nie je náhodný a ukrýva za sebou množstvo manažérskej práce.

Mnohé z týchto téz potvrdzujú aj závery posledného periodického hodnotenia VER (aj v intenciách vedeckého poradného orgánu v rámci *Dlhodobého zámeru PriF UK*), kde sú osobitne chemické vedy na základe medzinárodného panelu v réžii prof. Garetha Williamsa (University College London) hodnotené ako skutočne excelentné. Napokon práve v tejto oblasti je fakulta stále jediným nositeľom prestížneho ERC projektu v spektre slovenských vysokých škôl.

Vývoj počtu Q1 publikácií na PriF UK v nedávnom období (podľa výročných správ PriF UK)

V tejto súvislosti je maximálne akútne klásť eminentný dôraz aj na nasledujúce momenty:

- *dôsledne analyzovať výstupy Periodického hodnotenia VER a v prípade kritických pripomienok zvážiť možnosti nápravy s urýchlenu aplikáciou do praxe: osobitný dôraz je nutné klásť na systémový prístup pri riešení aktuálnych tém (potlačenie atomizácie), nábeh na spoluprácu (osobitne projektovú) s medzinárodnými platformami*

Zároveň ostávajú vysoko aktuálne nasledujúce momenty:

- *podpora premostenia fakultnej vedy s aplikovanou sférou a dôraz na spoločenský dosah získaných výstupov,*
- *dôrazná sústredenosť na podávanie projektov v rámci prestížnych medzinárodných projektových schém, ktoré sú zárukou excelencie vedy, ale aj dôstojného financovania akademických aktivít,*
- *zabezpečenie réžie vznikajúceho fakultného centra prístrojovej infraštruktúry s cieľom ponuky špičkovej techniky a podpory medzikatedrálnej spolupráce,*
- *ponuka neustáleho zlepšovania administratívnej podpory (osobitne prostredníctvom Projektového centra PriF UK) pri príprave lukratívnych vedeckých projektov s cieľom odbremenenia záťaže riešiteľa,*
- *pozitívna motivácia pre dôraz na najkvalitnejšie vedecké výstupy, osobitne na poli prestížnych publikácií.*

...ut omnis juvenus... compendiose, jucunde, solide ... (...aby sa všetka mládež vzdelávala stručne, príjemne a dôkladne)

Zámerne začínam túto kapitolu parafrázou z Komenského Didactica Magna, aby som zdôraznil, že akademické prostredie (i to fyzické) vo všeobecnosti prebúda prirodzenú túžbu po vzdelávaní. A v tejto súvislosti sú späté posledné roky života našej inštitúcie s historicky nevídanou a komplexnou obnovou (utvárajúc tak osobiné genius loci) ktorú možno datovať do troch kľúčových etáp:

1. etapa: ACCORD

zhruba tridsaťmiliónová investícia je spojená s modernizáciou vzdelávacieho prostredia, keď v roku 2023 bolo do rekonštrukčných prác investovaných viac ako 13,6 milióna EUR, z ktorých takmer polovica pokryla zateplenie plášťa budovy a výmenu vyše 1400 okenných sád. Obnova takmer 60 učební a vyše stovky laboratórií v sume 13 miliónov EUR poníma aj modernizáciu prístrojovej infraštruktúry. Pre energetiku budovy je revolučným momentom inštalácia fotovoltickej elektrárne (366 fotovoltických panelov) na zateplenej streche s výkonom 200 kWh. Renovácia sa dotkla takmer kilometra vonkajších rozvodov vody, 14 km vnútorných rozvodov vody, vyše 44 km silnoprúdových káblov, 10 km dátových rozvodov či takmer 9 km vnútornej kanalizácie. Podstatná bola i modernizácia vykurovacieho systému, vrátane inštalácie 2740 hlavícových ventilov umožňujúcich želanú teplotnú optimalizáciu, pričom v tomto roku došlo aj ku finálnej fáze hydraulického vyregulovania.

Aktuálnym a akútnym dozvukom prvej rekonštrukčnej etapy ostáva do najbližšieho obdobia:

- *komplexná renovácia laboratórnych digestorov, vrátane zvýšenia ich efektívnosti,*
- *systémové riešenie klimatizačnej vzduchotechniky budovy pri energeticky zvládnutel'nom ochladzovaní priestorov,*
- *započatie generálnej rekonštrukcie elektrických rozvodov.*

2. etapa: fakultné metamorfózy

V roku 2024 započali na fakulte intenzívne rekonštrukčné práce interiérových priestorov Zďaleka nejde len o etablovanie početných oddychových zón pre našich študentov, napr. „lesné napájadlo“ či našu skromnú ale útulnú oddychovú botanickú záhradu. Zrenovovaných bolo viac ako 55 chodieb v celkovej dĺžke presahujúcej 3 km, zhruba 50 chodieb malo vymenenú podlahu. Rok 2025 priniesol aj vynovený dizajn študijného oddelenia, kde v duchu "stavebných kameňov života" dominuje interaktívna periodická tabuľka a len pár metrov obďaleč obdivujú naši študenti od jesene 2025 aj celkom unikátnu 150 miliónov rokov starú originálnu holeň stegosaura. Fakulta spustila komplexný bezpečnostný interiérový i exteriérový kamerový systém. V roku 2025 sme otvorili aj novú modernú Ústrednú knižnicu Regiomontanu ako depozit 120 000 fakultných kníh, ale rovnako inšpiratívne centrum pre samoštúdium v rámci 3 tichých študovní či symbolický amfiteáter pre senátne záležitosti. Otvorené bolo fakultné múzeum s viac ako 4000 vzácnymi exponátmi, v ktorom púta osobitnú pozornosť unikátne mikrárium. Pre interaktívne environmentálne vzdelávanie vznikol komplex OIKOS s kinom.

Táto fáza rekonštrukcie stále pokračuje a jej kruciálnymi momentami do najbližších mesiacov okrem iného ostáva:

- *modernizácia prezentačného centra AMOS,*
- *finalizácia projektu obnovy spoločných priestorov (osobitne chodieb, expozícií a oddychových zón), s osobitnou inšpiráciou zo strany pracovísk,*
- *finalizácia modernizácie pracovných zamestnancov fakulty,*

- *započatie projektu modernizácie geologického depozitu fakulty,*
- *finalizácia generálnej rekonštrukcie fakultných striech,*
- *finalizácia rekonštrukcie Výskumnej stanice Izabely Textorisovej v Blatnici tak, aby okrem pedagogického a vedeckého zázemia poskytovala možnosti pre relax a rekreáciu zamestnancov fakulty,*
- *postupná rekonštrukcia Výskumnej stanice Šúr tak, aby okrem pedagogického a vedeckého zázemia poskytovala možnosti pre relax zamestnancov i študentov fakulty.*

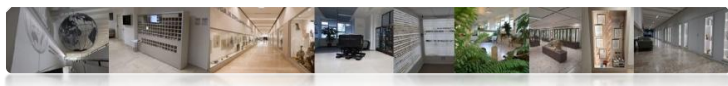
3. etapa: vodozádržné opatrenia

Pomerne rozsiahly projekt je kľúčový predovšetkým z hľadiska kontroly povrchovej vody na stabilitu budovy, keďže narušenie jej pôvodnej izolácie vedie k početným havarijným udalostiam. Fakulta v tejto súvislosti aktívne hľadá možnosti financovania s dostupných výziev. Po náročnej projektovej dokumentácii a povoľovacom procese v súčasnosti započali realizačné práce, z ktorých možno zdefinovať nasledujúce najdôležitejšie momenty a ciele:

- *generálna rekonštrukcia izolácie severnej steny budovy (hydroizolačné a sanačné práce),*
- *komplexná renovácia átriových priestorov s cieľom vytvorenia zóny pre pedagogické aktivity v exteriéri (átrium CH1), pre zážitkový oddych akademickej obce v okolí nového a verejnosti prístupného skleníka PriF UK (átrium B2) ako aj pre spoločenské podujatia a oddych prírodovedcov v exteriéri (átrium G),*
- *obnova fakultného arboréta, vrátane optimalizácie zdravotného stavu drevín, vytvorenia oddychových zón, náučného dendrologického chodníka ako aj exteriérovej geologickej litotéky pre širšiu verejnosť,*
- *celková rekonštrukcia exteriéru fakulty s cieľom etablovania širšieho spektra vodozádržných prvkov, vrátane dažďových záhrad, vodných plôch a retenčných nádrží na akumuláciu zrážkovej vody a jej využitie pri zavlažovaní vegetácie,*
- *generálna rekonštrukcia parkovísk v zmysle možnosti zadržania vody v krajine.*

Je nutné v tejto súvislosti zdôrazniť, že úspešná realizácia tak rozsiahlych projektových prác si vyžaduje akumuláciu nemalých finančných prostriedkov (s dôrazom na aktuálne vypísané výzvy, aby nebol rozpočet fakulty nadmerne zaťažovaný), ale predovšetkým schopnosť synchronizácie jednotlivých procesov (od verejného obstarávania až po realizáciu).

Schola vera hominum officina (škola ako pravá dielňa ľudskosti)

Ďalšia parafráza Komenského Didactica Magna otvára krátku ale dôležitú kapitolu akademického života, ktorý poníma komunitu nadpriemerne inteligentných osobností s rôznou mierou nastavenia svojich odborných i ľudských priorít. Prírodovedecká fakulta UK vyznáva hodnoty akademickej integrity, okrem iného aj v rámci Etického kódexu s dôrazom na kultivovanú toleranciu názorov iných. Viac spája a menej segreguje.

Naša fakulta je v súčasnosti v nebývalej finančnej kondícii aj vďaka optimálne nastavenému systému pozitívnej motivácie akademickej práce, ktorý podporuje sústredenie na hodnotné aspekty vysokoškolských aktivít. Od roku 2020 zaznamenávame na našej inštitúcii súvislé medziročné navýšenie základnej štátnej dotácie vrátane rokov s medziročným poklesom štátneho financovania

vysokého školstva. Tento stav nám v minulom roku umožnil okrem štandardnej dotácie až dve mimoriadne navýšenia mzdového fondu o celkovo 2,5 milióna EUR, pričom jednotlivé katedry získali aj mimoriadnu dotáciu vo výške 1 milióna EUR na zveľadenie priestorov. Tento rok tak zatiaľ prebehlo mimoriadne navýšenie mzdového fondu o 1,2 milióna EUR popri celkovom medziročnom navýšení mzdového fondu štandardnej dotácie o takmer 2,7 milióna EUR, nehovoriac o 800 000 EUR mimoriadnej dotácii na rekonštrukciu jednotlivých pracovísk.

Nebolo tomu tak vždy a je nutné vyvinúť veľa úsilia pre jej (minimálne) stabilizáciu v rámci širokého spektra úrovní: od vhodne nastavenej metodiky delimitácie financií, cez konštruktívnu spoluprácu s vyššími platformami (vrátane RUK, MINEDU, RVŠ, odborové organizácie) až po diplomatické vzťahy s navzájom motivujúcimi sesterskými fakultami (napr. PŕF MU, LF UK a mnohé iné). Ale ten mechanizmus je veľmi jemný, citlivý a vyžaduje si stále pozornosť.

V tejto súvislosti ostávajú v súčasnosti aktuálne aj tieto kľúčové momenty:

- *otvorenie širšej diskusie k metodike delenia mzdových prostriedkov na pracoviská aj v intenciách nových kritérií a metrík zadefinovaných v merateľných ukazovateľoch výkonnostných zmlúv (vrátane aktuálne navrhovaných), systéme vnútornej kvality či Dlhodobom zámere rozvoja PriF UK, napr. spolupráca s externými subjektami, podpora celoživotného vzdelávania, výsledky Periodického hodnotenia VER) tak, aby bol dostatočný priestor pre solidarizáciu pri zachovaní vysokej miery pozitívnej motivácie kľúčových „hráčov“ – pýchou fakulty musí ostať široká ponuka študijných programov*
- *podpora decentralizácie fakulty v zmysle zvyšovania zodpovednosti stredného manažmentu fakulty (vedúci katedier), osobitne pri prioritách rekonštrukcie na pracoviskách alebo pracovnom režime svojich zamestnancov,*
- *hľadanie možností v rámci samotnej fakulty ale predovšetkým zvýšenie nášho tlaku (v mantineloch svojich možností) na univerzitu a vyššie fóra pri krokoch smerujúcich k realistickému zníženiu administratívnej záťaže akademickej obce (dôraz na digitalizáciu procesov) tak, aby fakulta nebola penalizovaná za prípadné pochybenia,*
- *podpora pracovných benefitov, vrátane využitia rekreačného potenciálu Výskumnej stanice v Blatnici,*
- *podpora širokého spektra spoločenských momentov (mnohé sú v réžii KTV), ktoré posilňujú mieru spolupatričnosti našej akademickej obce,*
- *dôraz na environmentálnu udržateľnosť našej inštitúcie v intenciách „zelenej univerzity“ (vrátane podpory biodiverzity exteriéru)*

Do nového funkčného obdobia si dovoľm ponúknuť niekoľkoročné skúsenosti s riadením fakulty, ktoré viedli k výraznému progresu našej inštitúcie, osobitne v rámci rokmi zosynchronizovanej interakcie s pokračujúcim Vedením Univerzity Komenského v Bratislave, či rozmanitých fór štátnej akademickej správy. Považujem sa za aktívneho človeka, ktorý svoje vízie rád realizuje v úzkej súčinnosti dynamických partnerov (ctených kolegov i energických študentov) v rámci širokého spektra diskusných fór (vrátane akademický senátu či kolégia dekana). Ale výsledky pocítim aj vtedy, keď si uvedomíme, ako sa naša fakulta stáva atraktívna nie len pre našu vlastnú akademickú obec. I do najbližších rokov by som rád ponúkol kontinuitu pozitívnych momentov a rád reflektujem na Vaše názory, ktoré ich posunú ešte ďalej.

V Bratislave 18. júla 2026,

Peter Fedor, kandidát na dekana PriF UK v Bratislave